

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางธุรกิจ และการปรับตัวด้านการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงและถูกพัฒนาอย่างรวดเร็ว รวมถึงแนวคิดด้านการบริหารจัดการการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของคนไทย รวมทั้งการสนับสนุนจากรัฐบาล จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2554: 35) และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545 : 9) ที่ประเทศไทยมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพคนด้านการศึกษา และกำหนดแนวทางการจัดการศึกษามาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ได้ (ขวัญกมล ดอนขวา, 2551 : 3) สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นหน่วยงาน ดูแล กำกับและรับผิดชอบในการตรวจมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา (2548: 15) และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ขึ้น เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรทุกหลักสูตร ต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ต้องแสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพ เป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปีและประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการจึงได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการในปี 2549 ตลอดระยะเวลา 5 ปีนี้ ศาสตร์ด้านการบริหารจัดการมีการเปลี่ยนแปลงก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ในปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการจัดการได้ครบกำหนดการเปิดรับและมีการเรียนการสอน 5 ปี ซึ่งครบกำหนดในการปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการระดับศึกษาอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEdThai Qualifications Framework for Higher Education) ที่กำหนดให้ใช้ในปี 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552 : ม.ป.ป.)

กระบวนการหนึ่งที่จะได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้น คือ การประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำมาพิจารณา ตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ (วสันต์ ทองไทย, 2551 : 1)

ในการประเมินหลักสูตรนั้น โมเดลการประเมินแบบซีพีพี หรือ CIPP โมเดลของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam, 2003 : 35-36) เป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการศึกษายของสายฝน คงเกลี้ยง (2546 : 7) ที่ทำการประเมินผลของหลักสูตร โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้จัดการยุคใหม่ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้โมเดลการประเมินแบบ CIPP Model โดย C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบและ P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลดีผลเสียของหลักสูตร และนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับตลาดแรงงานและสภาวะปัจจุบัน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับนโยบายกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทิศทางการพัฒนาของคณะและมหาวิทยาลัย รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อาจารย์ นักศึกษา สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ ดำเนินการเรียน

2.2 เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตร การจัดเรียนการสอนหลักสูตร การวัดและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2.3 เพื่อประเมินผลผลิต คือ การประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษาและบัณฑิตจากการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ทั้งจากความคิดเห็นของนักศึกษาความคิดเห็นอาจารย์ บัณฑิต และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ฉบับปีพุทธศักราช 2549 ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โดยปรับจากรูปแบบจำลอง (CIPP model) (Stufflebeam, 1971: 216-218; จิวรรณ แซ่ซี้, 2549: 8-9) โดยทำการศึกษาดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา

3.1.1 ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนจากนักศึกษสาขาวิชาการจัดการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3.1.2 ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตต่อบัณฑิตในคุณลักษณะบัณฑิตพึงประสงค์ใน 5 ด้าน 1.ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2.ด้านความรู้ 3.ด้านทักษะทางปัญญา 4.ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5.ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.2 ด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญในหลักสูตรดังนี้

3.2.1 บัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ 57 คน

3.2.2 อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการและผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ 14 คน

3.2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3, 4 สาขาวิชาการจัดการ 50 คน(กำลังศึกษาใน พ.ศ. 2554)

3.2.4 ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ 13 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากตัวอย่างมีไม่มาก จึงใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) บรรยายสรุปลักษณะของประชากร

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำหรับการประเมินผลหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ซึ่งเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 นั้นได้รับผลประโยชน์ดังนี้

4.1 ได้ภาพรวมของหลักสูตรถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนา มหาวิทยาลัย และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4.2 ได้การประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อาจารย์ นักศึกษา สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ ดำเนินการเรียน

4.3 ได้การประเมินการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การวัดและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

4.4 ได้การประเมินผลผลิต คือ การประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา และบัณฑิตจากการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ทั้งจากความคิดเห็นของ นักศึกษาความคิดเห็นอาจารย์ บัณฑิต และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร

5. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

5.1 การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย ของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตร และเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552:19)

5.2 ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร หมายถึง หลักสูตร นักศึกษา อาจารย์ และปัจจัยสนับสนุนการเรียน

5.3 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านสื่อการเรียน การสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.4 ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง คุณสมบัติของบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว มีความรู้โดยวัดคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552 รวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน 1.คุณธรรม จริยธรรม 2.มาตรฐานด้านความรู้ 3.มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา 4.มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. มาตรฐานด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ